

Universitatea de Științe Agricole și Medicină Veterinară a Banatului
“Regele Mihai I al României” din Timișoara

FACULTATEA DE MANAGEMENT ȘI TURISM RURAL

Drd. ISAC I. ECATERINA

TEZĂ DE DOCTORAT

**CERCETĂRI PRIVIND IMPACTUL CONTROLULUI
ASUPRA DEZVOLTĂRII SUSTENABILITĂȚII
CALITĂȚII SERVICIILOR TURISTICE IN JUDEȚUL
ARAD**

Conducător Științific :

Prof.Univ.Dr. CSÖSZ IOAN

Timișoara

2019

REZUMAT

Teza de doctorat intitulată „**CERCETARI PRIVIND IMPACTUL CONTROLULUI ASUPRA DEZVOLTARII SUSTENABILITATII CALITATII SERVICIILOR TURISTICE IN JUDETUL ARAD**” este structurată pe două părți, una de documentare științifică, și una de cercetări proprii, ambele părți fiind materializate în cinci capitole și urmărește:

- clarificarea conceptului de dezvoltare și sustenabilitate și evidențierea perspectivelor reprezentative;
- clarificări conceptuale privind turismul ;
- cercetări privind calitatea serviciilor turistice la nivelul județului Arad ;
- contribuții privind posibilitățile de dezvoltare a calității serviciilor turistice la nivelul județului Arad .

Scopul prezentei teze de doctorat este acela de a realiza un studiu la nivelul județului Arad referitor la posibilitatea dezvoltării acesteia prin serviciile destinate turismului , agroturismului, și serviciile rurale, precum și impactul unor propuneri asupra dezvoltării serviciilor turistice .

Lucrarea ilustrează problemele și resursele mediului de afaceri precum și eforturile asociate ale structurilor locale și ale agenților economici de a crea un cadru favorabil modernizării și dezvoltării acestui segment, competitiv (serviciile turistice), cu accent pe dimensiunea spațială a acestuia precum și rolul controlului intern și extern asupra calitatii serviciilor turistice .

Având în vedere necesitatea dezvoltării acestui segment de turism – servicii turistice, cât și gradul avansat de uzură al societăților, se impun în mod stringent și obligatoriu, investițiile ca unic mod de redresare atât din punct de vedere al bazei materiale, cât și a serviciilor turistice și agroturismului.

S-a luat în studiu dezvoltarea agroturismului și serviciilor turistice. Analiza acestuia, precum și a preferințelor turiștilor în ceea ce privește serviciile turistice ne-a permis să urmărim eventualele corelații care pot să apară între oferta operatorilor din acest domeniu și nevoile turiștilor.

Deasemenea s-a pus accent pe posibilitatea de analiza a controlului în domeniul serviciilor turistice și lădăradul ridicat a influenței acestuia la îmbunătățirea activității în domeniul serviciilor turistice. Totodată s-a constatat importanța ,din punct de vedere a serviciilor turistice , a controlului intern ,dar mai ales a controlului extern atât la nivelul societăților comerciale cât și la nivelul întregii societăți .

Pentru a desfășura corespunzător analiza am parcurs următoarele etape:

- întocmirea planului tezei;
- culegerea informațiilor statistice;
- prelucrarea și interpretarea informațiilor statistice, compararea acestora, acolo unde a fost cazul cu cercetările specialiștilor din domeniu pe baza informațiilor cuprinse în literatura de specialitate;
- aplicarea cercetării de teren;
- prelucrarea și interpretarea informațiilor cuprinse în cercetarea de teren;
- elaborarea concluziilor.

Prima parte a tezei, cea a cercetărilor bibliografice, cuprinde două capitole. Primul capitol „**Clarificarea conceptului de dezvoltare și sustenabilitate și evidențierea perspectivelor reprezentative**” face o introducere în tematica bibliografică a tezei, urmărind particularitățile specifice ale dezvoltării sustenabile și îmbunătățirea serviciilor turistice în domeniul turismului .

Dezvoltarea spațiului rural este o activitate de importanță vitală, atât prin dimensiunea spațiului rural, exprimată prin suprafața deținută, cât și prin ponderea populației ocupate în activități diverse. O comunitate durabilă este cea care deține controlul asupra procesului de dezvoltare, al deciziilor pe care le elaborează și le adoptă, asigurând durabilitatea la nivel local.

Noțiunea de durabilitate a căpătat înțelesuri multiple, datorită pătrunderii în sfera de preocupări a economiștilor, ecologiștilor, sociologilor, arhitecților, parlamentarilor, organelor locale ale administrației, organismelor internaționale etc., și de aceea, deși a fost acceptată în mare măsură, sensul ei precis este încă „alunecos”.

Dezvoltarea durabilă poate fi definită și ca păstrarea intactă a potențialului de consum de bunuri comercializabile și resurse naturale pe cap de locuitor al generațiilor viitoare.

Dezvoltarea durabilă a turismului se află în atenția tuturor și înseamnă confruntarea cu faptul că cercetările de îmbunătățire a calității vieții prezintă o constantă inerentă: există o limită la care populația umană și activitatea planetei noastre se pot împotrivi.

Dezvoltarea turismului durabil presupune mai multe aspecte:

- resursele naturale și antropice sunt protejate astfel încât să poată fi folosite și în viitor cu aceeași profitabilitate ca în societatea actuală;
- planificarea dezvoltării turistice se face de o așa manieră ca să nu rezulte probleme ecologice sau socio-culturale grave în regiunea amenajată;

- calitatea generală a mediului din regiunea turistică trebuie să fie apărută și ameliorată;
- nivelul de satisfacție al turiștilor trebuie să fie menținut astfel ca destinațiile turistice să conserve atracția și potențialul lor comercial.

În privința conceptului de indicatori ai turismului durabil se poate afirma că aceștia pot să fie:

a) Datelor brute – numărul lunar/anual al turiștilor dintr-o destinație, volumul deșeurilor colectate dintr-o regiune lunar/anual, numărul vizitatorilor unei arii naturale protejate zi/lunar/anual etc.

b) Raportare – numărul turiștilor raportat la numărul localnicilor, numărul turiștilor raportat la numărul personalului etc.

c) Procentaje – creșterea procentuală a numărului turiștilor comparativ cu luna/anul anterior, procentul populației locale implicate în derularea unor activități cu caracter durabil etc.

Al doilea capitol al tezei „**Clarificări conceptuale privind turismul**” urmărește evidențierea aspectelor reprezentative legăturii dintre turism rural și agroturism și o succintă trecere în revista a evoluției turismului ca fenomen economico-social, în prima parte, iar în partea a doua a locului și rolului serviciilor turistice în economia națională, un oarecare accent fiind pus și pe avantajele/dezavantajele activității agroturistice și a serviciilor turistice asupra forței de muncă din spațiul rural și a mediului înconjurător.

Deși este considerat de marii experți în domeniu ca fiind un fenomen specific epocii contemporane, turismul s-a cristalizat în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, primele încercări de definire datând din această perioadă. Ultimii 50 de ani se caracterizează printr-o dezvoltare spectaculoasă a activității de turism.

Turismul este o activitate complexă, capabilă să determine mutații și în dezvoltarea în profil teritorial; din acest unghi, el este considerat o pârgie de atenuare a dezechilibrelor interregionale, privite la scară națională. El favorizează, de asemenea, utilizarea pe plan local a diferitelor resurse, a disponibilităților de forță de muncă.

În ceea ce privește definirea agroturismului, ea are la bază necesitatea găsirii de soluții pentru gospodăriile rurale, în sensul creșterii veniturilor prin valorificarea potențialului economic al acestora, dezvoltând serviciile de găzduire și de valorificare a produselor proprii și locale. De la această necesitate fundamentală se pot formula diferite concepte sau definiții derivate care să caracterizeze agroturismul pe segmente specializate. Agroturismul prezintă unele particularități:

- reprezintă o activitate economică ce valorifică excedentul de spațiu de cazare existent în gospodăria țărănească;
- proprietarul desfășoară, de regulă în paralel și activități cu specific agricol (cultivarea plantelor, creșterea animalelor etc.);
- turiștilor li se oferă posibilitatea, în scop de recreere, să participe la activitățile gospodăriei (uscatul fânului, culegerea fructelor, mulsul vacilor, pescuit, prelucrarea produselor agricole, prepararea hranei etc.);
- în multe situații reprezintă o activitate secundară, activitatea agricolă, în gospodăria proprie, rămânând principala ocupație și sursă de venit;
- contribuie la dezvoltarea durabilă a resurselor turistice, menținerea diversității naturale, culturale, etnografice etc.;

Constituie un mijloc de valorificare integrală a spațiului rural, cu potențialul său natural, agricol, economic, turistic, socio-uman. Se cunosc implicațiile dezvoltării turismului și a valorificării eficiente a resurselor turistice și a altora conexe, cu precădere în turismul internațional, în: sporirea încasărilor valutare și echilibrarea balanței de plăți externe, absorbția forței de muncă și de redistribuire a celeia disponibilizată prin restructurarea unor sectoare economice, dezvoltarea și diversificarea sectoarelor economice furnizoare de bunuri și servicii pentru turism, creșterea economică și socială la nivel local și regional și sporirea veniturilor populației locale, dezvoltarea durabilă a zonelor rurale, protejarea și conservarea mediului înconjurător, a resurselor turistice naturale și a tradițiilor cultural-istorice ale țării, îmbunătățirea stării de sănătate a populației, educarea și ridicarea nivelului de instruire al acesteia, etc.

Relația dintre turism și mediul înconjurător este una evidentă de dublă influențare și condiționare deoarece: turismul este dependent de mediu pentru că se desfășoară în mediu; prin urmare mediul este condiția de a fi a turismului: (turismul se desfășoară în mediu și prin mediu, calitatea mediului putând favoriza ori defavoriza activitățile turistice).

Elementele naturale ale mediului (pădurile, lacurile, munții) reprezintă în același timp resurse și ținte turistice care favorizează desfășurarea turismului de odihnă, recreere, tratament, deci cu cât aceste resurse sunt mai variate și mai nealterate, cu atât interesul lor turistic e mai mare răspunzând astfel unor motivații variate; turismul prin exigențele pe care le cere reprezintă o soluție și o motivație pentru păstrarea nealterată a mediului; fondurile obținute din turism putând fi folosite pentru refacerea naturii (de aceea se și spune că ocrotirea naturii și conservarea calităților sale reprezintă pentru turism o necesitate, acțiunile întreprinse în acest sens concurând la protecția potențialului turistic).

Zonele rurale oferă mari oportunități de dezvoltare a agroturismului, practicarea acestuia fiind chiar necesară în perioada actuală. Cele mai multe studii au arătat că turismul combinat cu resursele rurale și produsele

tradiționale ar reprezenta o importantă „unealtă” pentru revitalizarea economiei rurale, și că acestea ar trebui să fie componente esențiale în strategia de dezvoltare. Există multiple exemple potrivit cărora multe zone au reușit să valorifice caracterul de nișă al formelor de turism specifice mediului rural și prin strategii adecvate și eficiente de valorificare a resurselor și produselor tradiționale să treacă de la stadiul de pionerat la o alternativă valoroasă din punct de vedere economico-social pentru mediul rural. Dezvoltarea turismului rural se impune în spațiul rural, atât pe plan economic, cât și social. Astfel, contribuie la viața economică a satului, prin următoarele:

- posibilitatea realizării unei politici de dezvoltare a acestuia pe termen lung, în strânsă legătura cu alte politici sectoriale, agricultura, infrastructura, protecția mediului;
- posibilitatea de a deveni un suport pentru noi afaceri și locuri de muncă și care să determine o nouă dezvoltare în plan local și regional;
- încurajarea activităților tradiționale locale, cu precădere artizanatul, dar și cele care pot determina dezvoltarea unui comerț specific și crearea de noi locuri de muncă;
- creșterea veniturilor locuitorilor din așezările rurale, generate prin valorificarea resurselor locale, produse agroalimentare ecologice pentru consumul turiștilor sau vânzarea către aceștia și potențialul turistic existent (pentru agrement, excursii etc.);
- factor dinamizator al procesului de creștere a calității vieții în mediul rural.

O mare parte din localitățile zonelor rurale sunt foarte bune păstrătoare de tradiții. Dacă la tradiții și obiceiuri se adaugă resursele naturale și produsele tradiționale specifice rezultă un produs turistic valoros care ar putea contribui la multe din problemele acestor zone. Multe dintre problemele actuale ale zonelor rurale sunt legate de lipsa generală a unei dezvoltări coordonate. Cert este că prin intermediul agroturismului, pot fi valorificate o serie de elemente specifice zonelor rurale, în cadrul produsului turistic rural putând fi incluse:

- resursele naturale existente;
- fermele agricole propriu-zise;
- diverse obiective turistice definite drept „curiozități”;
- modul de viață specific rural:
 - tradiții și obiceiuri;
 - meșteșugurile tradiționale;
 - arhitectura rurală;
 - gastronomia locală.

Turismul rural are în România un mediu de dezvoltare excelent, dintr-un motiv banal: aproximativ jumătate din populația țării trăiește la sate. Analizând piața turistică externă a turismului rural și comparând, atuu-rile ofertei românești în domeniu aceasta se particularizează prin:

- ponderea ridicată a cadrului natural montan virgin, în componență naturală, nemodificată;
- conservarea elementelor vechi de civilizație rurală și aplicarea lor în viața de zi cu zi;
- prezența unor tradiții și valori etno-folclorice reprezentative (arhitectura populară, meșteșuguri, folclor și port popular, sărbători folclorice și obiceiuri populare, etc.);
- ospitalitatea românească cu influențe de tip latin, obiceiurile gastronomice de la marile sărbători religioase creștin ortodoxe;
- cură de fructe și alte produse de pădure, consumul de alimente proaspete bio și ecologice la preturi foarte mici, practicarea terapiei ocupaționale și inițierea în tainele medicinei naturiste populare românești.
- integrarea în viața comunităților rurale foarte vechi și trăirea atmosferei specifice acestora;
- un număr mare de vorbitori de limbi străine de largă circulație internațională; facilitatea în a înțelege și a vorbi limbi străine

Activitatea turistică și de servicii turistice poate să rezolve unele dintre problemele economice și de muncă în care este implicată populația rurală. Avantajele care se obțin în urma practicării agroturismului pentru zonele rurale pot fi de natură economică. Dintre acestea putem menționa:

- *Stabilizarea populației prin fixarea forței de muncă.* Aceasta este o consecință extrem de importantă pentru majoritatea zonelor rurale, confruntate în general cu fenomenul de depopulare, survenit în special ca urmare a absenței unei perspective materiale certe a locuitorilor.
- *Crearea de noi locuri de muncă.* Crearea de noi locuri de muncă este posibilă în condițiile în care implementarea locală a agroturismului este realizată cu succes.
- *Diversificarea modului de utilizare a forței de muncă.* Marea majoritate a zone lor rurale prezintă o slabă diversitate în modul de utilizare a forței de muncă, ocupată aproape în totalitate în sectorul agricol.
- *Pluriactivitatea.* Pluriactivitatea este o altă consecință benefică a agroturismului. Ea desemnează situația în care, la nivel individual sau familial, asigurarea existenței se realizează prin prestarea unor activități suplimentare (cel puțin una), în completarea activității de bază.
- *Promovarea și dezvoltarea serviciilor.* Promovarea și dezvoltarea serviciilor este un aspect esențial, cu atât mai mult cu cât numeroase colectivități rurale sunt grevate înca frecvent de absența unor facilități de servicii corespunzătoare.

Pe lângă beneficiile de ordin economic care pot incita agricultorii să se angajeze în activități turistice, nu pot fi ignorate beneficiile de ordin social. ea urmare a contactelor cu cetățenii, pe lângă aportul de varietate

- *Promovarea și susținerea artei populare, a industriei locale de artizanat.* Arta și artizanatul rural ocupă un loc important în patrimoniul cultural al fiecărei țări.

- *Reabilitarea patrimoniului edilitar.* Reabilitarea patrimoniului edilitar se realizează în condițiile existenței unui flux turistic, în principal pe două căi.

- *Atragerea de noi investiții.* Turismul rural prezintă avantajul că acționează în sensul deschiderii de noi perspective investiționale

Partea a doua, cea a cercetărilor proprii debutează cu al treilea capitol al tezei, „**Metodologia cercetării**”, capitol consacrat materialului și metodologiei de analiză. S-a considerat oportună stabilirea unei metodologii coerente de analiză, respectiv definirea terminologiei specifice și a unor indicatori care cuantifică starea, caracteristicile și potențialul socio-economic. S-au clarificat:

- Descrierea succintă a scopului și obiectivelor propuse ale tezei
- Etapele cercetării și sursele de informare
- Localizarea cercetărilor în timp și spațiu.
- Materiale folosite în cazul cercetării efectuate

Al patrulea capitol al tezei „**Cercetări privind calitatea serviciilor turistice la nivelul județului Arad**” are la bază două linii directoare:

- Scurta prezentare a zonei studiate;
- Studiu cu privire la serviciile turistice;

În prima parte am prezentat arealul județului Arad având o suprafață totală de 7754 km², județul Arad deține pondere de aproximativ 3,65% din totalul suprafeței din România și este al șaselea județ la număr ca mărime al țării. Este marcată de o influență celtică, este una din principalele rute pentru intrare ale acesteia spre Transilvania, este valea Mureșului (din sec. IV î.d.Hr.), această perioadă a civilizației dacice (din sec. V î.d.Hr. și II d.Hr.) fiind definită numărul mare de localități, care sunt răspândite pe tot teritoriul județului. Astfel cetățile din Săvârșin, de la Vărădia de Mureș, din Cladova, de la Pecica (găsită ipotetic în Ziridava și pomenită de Ptolemeu) din Clit și Berindia, centrele unor triburi, care au ajuns sub o stăpânire a regelui Burebista (din 82 și 44 î.d.Hr.), care a făcut parte ulterior din sistemul defensiv a lui Decebal (din 87 până la 106).

Atestarea cea mai timpurie a noilor structuri din administrație și instaurate de către regalitatea maghiară, este din perioada anului 1080 până la 1090, când fiind amintit și „comitatul Orod, pe lângă râul Mureșul”. În aceeași perioadă, probabil că a fost constituit și acel comitat din Zărand prin care se „identifică” valea Crișul Alb din Giula și până în Arad. Totodată vechile structuri ale localității (cnezate și voievodate), de o mică întindere, care au fost acceptate.

Potențialul turistic al Aradului reprezintă unul de ridicată valoare. Combinarea minunată a reliefului dar și climatul favorabil atât și elementele de floră și faună, prezența apelor minerale și numărul mare de monumente istorice cât și de arhitectură fac din această zonă o veritabilă parte de convergență a turismului.

Teritoriul administrativ din județul Arad este suprapus peste patru bazine hidrografice principale: - bazinul Crișurilor.- bazinul Mureș-bazinul Bega.-bazinul Sebis .

Elementele antropice generale care condiționează și susțin activitatea turistică (infrastructură, populație și potențialul agro-economic), sunt prezentate ca elementele specifice iar elementele de potențial agroturistic antropic sunt prezentate într-un subcapitol separat.

Diagnosticul general pe zone și subzone prin sintetizarea factorilor de favorabilitate pentru evoluția pozitivă a teritoriului, precum și a principalelor probleme, disparități și disfuncționalități ce caracterizează structura teritoriului, aspectele demografice și activitățile economice din județ..

I. Zona de câmpie-jumătatea de vest a județului

Factori favorabili:

- relief predominant de câmpie, fond funciar valoros din punct de vedere agricol, respectiv pondere mare de teren arabil, combinată cu pășuni/ finețe în partea de nord-vest a județului și vii/ livezi pe axul Dj 709 ; vegetație și faună de stepă și luncă;

- resurse naturale importante constituite în principal zăcămintele hidrocarburilor lichide și cele gazoase (din zona-Sântanei, zona-Zădăreni, zona-Bodrogu Nou, zona-Nădlac), ape geotermale și ape minerale (Macea, Chișineu Criș, Curtici, Socodor), roci utile (Lunca Mureșului);

- bogate resurse hidrografice de suprafață (Mureșul, Crișul Alb, Crișul Negru) și subterane (nivel ridicat al pânzei freatice);

- potențial redus de producere a alunecărilor de teren;

- patrimoniu natural deosebit format din: parcul natural Lunca Mureșului și rezervații științifice, botanice și mixte, arii de protecție avi-faunistice și situri având o deosebită importanță pentru comunitate ca o parte inclusă a organizației europene Natura-2000., clasate și protejate prin lege;

- concentrare mare de valori de patrimoniu cultural construit, datorate prezenței din cele mai vechi timpuri a așezărilor de cîmpie și de pe valea Mureșului inferior Zăbrani, Cladova, Pecica) precum și evoluției istorice a limitelor de frontieră (cetatea Aradului, valea Mureșului, linia Ineu – Lipova);
 - concentrarea localităților urbane din județ și prezența stațiunii Lipova de importanță locală;
 - prezența municipiului Arad important pol de dezvoltare regională de nivel supraregional;
 - densitățile teritoriale cele mai mari și concentrarea UAT-urilor cu populație peste media județeană;
 - localități rurale de dimensiuni relativ mari, specifice zonei de cîmpie;
 - comune cu număr relativ restrîns de localități;
 - concentrarea majorității localităților cu creșteri de populație;
 - dotare edilitară superioară a localităților, datorată în principal concentrării orașelor;
 - existența unui depozit municipal conform exigențelor de mediu în vecinătatea municipiului Arad;
 - concentrarea fondului locativ din județ (Arad și zonele perimetrare);
 - locuire caracterizată prin suprafața locuibilă mare pe persoană și pe locuință;
 - prezența unor zone întinse (adiacente localităților urbane Arad, Lipova, Sântana, Pâncota, Chișineu Criș) cu creșteri ale numărului de locuințe;
 - dotări și servicii medicale și de educație relativ ridicate datorate concentrării urbane;
 - populație aflată în stagnare, creșteri moderate și local creșteri mari (excepție municipiul Arad);
 - concentrarea UAT-urilor cu spor natural mediu și ridicat;
 - spor migrator ridicat concentrat în localitățile din apropierea municipiului Arad;
 - rata mortalității frecvent sub media pe județ;
 - concentrarea infrastructurii majore de transport formată dintr-o rețea relativ densă de drumuri naționale, traseele majore CF, aeroport;
 - existența drumurilor europene E 68, E 671 și a coridorului intermodal pan-european IV, de transport rutier și feroviar, care asigură conexiunea pe axa N-S în zona de câmpie a județului
 - existența Rețelei trans-europene rutiere și feroviare -TEN-R și TEN-F;
 - prezența unor puncte importante de trecere a frontierei deschise traficului internațional;
 - densitate mare de rețele magistrale de transport de energie (electrice, gaze naturale, termice);
 - amplasarea principalelor surse de producere a energiei electrice, termice și captare de fluide combustibile ale județului;
 - municipiul Arad este nod important în rețeaua de telecomunicații națională și internațională;
 - existența lucrărilor de amenajări funciare pentru irigații, desecare și combaterea eroziunii solului;
 - concentrarea activităților agricole ale județului în producția vegetală și animală;
 - prezența centrelor industriale reprezentative;
 - prezența centrelor rurale cu activități economice importante; (Olari, Semplac, Horia, Vladimirescu, Vinga, Semlac, Sâncleani;
 - trend ascendent al producției industriale;
 - prezența centrelor industriale ce concentrează număr mare de angajați- Arad, Chișineu –Criș, Ineu, Sântana, Fântânele, Livada, Iratoșu, Șicula, Șofronea, Zimandu Nou, Zăbrani;
 - prezența investițiilor străine;
 - prezența principalilor agenți economici în construcții;
 - prezența Zonei Libere Curtici-Arad;
 - prezența unei structurii intermediare (firmele care se ocupă de consultanță dar și agențiile pentru dezvoltarea economică);
 - prezența infrastructurii de sprijinire a activităților economice: din Zona Liberă din Curtici-Arad, Zonele Industriale, Camera pentru Comerț Industrie și de Agricultură, Incubatorul pentru Afaceri, firmele pentru consultanță, Agenția pentru dezvoltarea și promovarea economică a județului dar și Biroul Phar CBC Ro/Hu din Arad;
 - Structuri industriale puternice care facilitează cooperarea inter-ramuri și achiziționarea pe plan local de componente/ subansamble;
 - crearea de ramuri noi, cu un nivel ridicat de prelucrare;
 - forța de muncă industrială calificată;
 - concentrare și relativă diversificare a sectorului terțiar- în localitățile urbane;
 - potențial turistic important determinat de poziția de frontieră, potențialul cultural și agroturistic, potențialul balnear, potențialul piscicol s.a. (zona Aradului, Podgoria Aradului);
- În cadrul acestei zone se disting următoarele areale favorabile dezvoltării economice și sociale:
- **F1 – Arad – Curtici:** Arad, Curtici și comunele Livada, Vladimirescu, Iratoșu, Macea, Ghioroc
 - **F3 – Lipova-Ineu:** Lipova-Ineu și localitățile situate pe acest ax – Pâncota, Ghioroc, Târnova, Cermei, Bocsig
 - **F4 – Nădlac, Semlac:** Nădlac, Semlac, Seitin
 - **F5 – Chișineu- Criș, Sântana:** Chișineu- Criș, Sântana, Șimand

Areale nefavorabile dezvoltării sunt în partea sud-vestică și cea de nord, respectiv:

- **D1- Sud, Sud-Vestic**-Zăbrani, Șiria, Șofronea, Peregu Mare

- **D3 - Nordic**- Socodor, Zerind, Olari, Ignești.

II . Zona montană-jumătatea de est a județului

Factori favorabili:

- cadru natural variat caracterizat prin prezența depresiunilor intramontane, zonelor colinare și a zonelor montane cu înălțimi reduse, accesibile;

- fond forestier bogat, faună și floră variată;

- resurse ale subsolului bogate: minereuri metalifere, metale prețioase, importante depozite de roci utile și ape minerale;

- mediu natural curat, cu o bună calitate a apei, aerului și solului;

- resurse hidrologice bogate-traversată de Mureș, Crișul Alb și afluenții lor; regim bogat de precipitații;

- patrimoniu natural variat și pe arii întinse - arii naturale protejate de importanță națională și comunitară;

- valori de patrimoniu cultural construit importante- situri arheologice, castele, conace;

- prezența stațiunii de importanță națională-Moneasa;

- potențial important pentru dezvoltarea turismului montan-zone turistice: Munții Codru Moma, depresiunea Gurahonț- Hălmagiu, Valea Mureșului;

- suprafețe mari de pășuni și fânețe naturale;

- activități industriale predominant în sectorul energetic și extractiv

În cadrul acestei zone nu se conturează, în prezent decât o arie cu favorabilitate pentru dezvoltare economică și socială:

- **F2. Sebiș – Gurahonț:** orașul Sebiș și comunele Dezna, Gurahonț, Almaș Zona se remarcă prin prezența industriei prelucrătoare (confecții și echipamente de mașini), turism relativ dezvoltat (Moneasa), echipare tehnico-edilitară relativ bine dezvoltată.

Areale cu favorabilitate redusă la dezvoltare sunt în partea de nord (parțial **D3 Nordic**) și partea sud-estică și estică (**D2 Estic-Sud-Estic**)

- **D2. Estic – Sud-Estic:** comunele Bârsa, Șiștarovăț, Birchis, Hălmăgel, Brazii, Buteni, Chișindia, Conop, Dieci, Hălmagiu, Petriș, Săvârșin, Tauț, Vărădia de Mureș, Vârfurile, Bârzava, Bata, Hălmăgel, Pleșcuța, Șilindia, Șiștarovăț, Ususău. Zona se remarcă prin slaba dezvoltare a activităților industriale, agricultură neperformantă, de tip montan, infrastructură tehnică și socială deficitară, insuficienta dezvoltare turistică în raport cu potențialul zonei, mortalitate infantilă ridicată, natalitate mică, îmbătrânirea populației, densitate mică a populației.

Totuși în cadrul acestei zone se conturează o arie de posibilă ieșire din stadiul de subdezvoltare a localităților situate pe cursul Mureșului: Vărădia de Mureș, Săvârșin, Bata, Bârzava.

- **D3. (2) Nordic – parțial:** comunele Archiș, Beliu, Cărand, Craiva, Hășmaș, Ignești. Caracterizate prin slaba dezvoltare a activităților industriale, potențial turistic insuficient valorificat, predominanța activităților din silvicultură, slabă dezvoltare a serviciilor sociale, scăderi de populație, spor migrator ridicat, natalitate mică, îmbătrânirea populației, accesibilitate redusă la infrastructura de transport.

În partea a doua a capitolului patru am făcut o analiză a multumirii populației cu privire la serviciile turistice din județul Arad . Formularea întrebărilor variază în raport cu problematica cercetării,dar există și câteva

reguli simple,cu aplicabilitate largă în redactarea chestionarelor:

- Claritatea vine din precizie și din simplitate;
- Întrebările scurte sunt preferabile celor lungi;
- Întrebările indirecte pot fi mai eficiente decât cele directe;
- Întrebările prea tehnice sau prea abstracte trebuie , pe cât posibil evitate ;
- Pe cât posibil,se evită menționarea de nume specifice de marcă sau producător;
- Se preferă întrebările la care subiectul anchetat răspunde pe baza faptelor și propriei sale experiențe,iar nu pe baza unor supoziții,ipoteze și aspirații;
- Se recomandă evitarea întrebărilor care solicită excesiv memoria subiectului;

În legătura cu întrebările puse se pot trage următoarele concluzii:

-Majoritatea celor întrebați -51%-ar dori să lucreze în sfera serviciilor și mai ales în sfera serviciilor

-În legătura cu fondurile europene nerambursabile , marea majoritate a intervievaților au auzit -72%-dar problema se pune în legătura cu condițiile pe care trebuie să le îndeplinești pentru a le obține ,care sunt mai dificile .

-În privința controlului în sfera serviciilor turistice , majoritatea intervievaților ar apela ,pentru că e știut că în urma controlului se îmbunătățește activitatea în orice serviciu

-Majoritatea celor întrebați-79%-sunt de acord că în zona studiată controlul în sfera serviciilor turistice ar îmbunătăți activitatea turistică

In ultimul capitol intitulat” **Contribuții privind posibilitățile de dezvoltare a calității serviciilor turistice la nivelul județului Arad**” am facut o analiza potențialului de dezvoltare a turismului rural în zona Aradului si analiza oportunități de dezvoltare a turismului rural în zona Aradului

Am facut o analiza S.W.O.T. aposibile amenințări sau riscuri ce pot să apară am ajuns sa dezvoltam principalele direcții strategice a turismului rural din zona Aradului .

Îmbinarea între dezvoltarea rurală durabilă și amenajările cu scopuri turistice iau din ce în ce mai multă amploare în dezvoltarea turismului, fiind aplicate și sub aspect ecologic. Cel mai folosit ambient pentru îmbinarea acestora se face în zone și localități rurale care să sporească atractivitatea zonei din toate punctele de vedere.

Sectorul agroalimentar și de artizanat pot fi considerate instrumente ale dezvoltării turistice rurale. În acest context se pune problema redescoperirii patrimoniului spațiului rural aradean , un rol important revenind populației rurale, care trebuie să se implice mai mult în valorificarea produselor locale specifice.

Fiecare comunitate de pe Valea Muresului și nu numai va trebui să se străduiască să-și pună în valoare valențele ce pot personaliza produsul turistic rural din zona respectivă. Măsurile de sprijinire a eforturilor depuse de săteni pot viza atât acordarea unor facilități materiale sau fiscale gospodăriilor care oferă găzduire, acordarea de consultanță și chiar inițierea unor forme de instruire și pregătire a oamenilor cât și elaborarea unor planuri de perspectivă privind dezvoltarea activităților de agroturism, în concordanță cu politica economică de ansamblu, dezvoltarea spațiilor de cazare ținând cont de specificul local, în condiții de păstrare intactă a patrimoniului cultural și arhitectural.

Majoritatea zonelor turistice rurale românești necesită un plan de management pentru lansarea pe piața turistică. Elaborarea planului de management reprezintă una din activitățile esențiale în vederea gospodării corespunzătoare a resurselor turistice din Valea Muresului. Orice plan de management pornește de la evaluarea resurselor existente, fără de care nici un proiect nu este realizabil. Și planul de management turistic pentru arealul Valea Muresului începe prin analiza zonei, respectiv a arealelor turistice, și se continuă cu stabilirea obiectivelor ce se doresc a se realiza.

Valea Muresului reprezintă o zonă etnografică-folclorică încă vie, populația românească de aici - alături de care viețuiesc și sârbo-croați, șvabi, maghiari-fiind creatoarea unei arte specifice care se integrează armonios în ansamblul unitar al culturii populare românești.

Elementele componente ale produsului turistic rural „Valea Muresului” sunt cazarea, alimentația și agrementul.

Prin circuitele de turism rural, în mod frecvent, se impun motivații privind cunoașterea produselor alimentare regionale, care vor constitui baza celui de-al doilea element component a produsului turistic rural „Vale Muresului”. Este indicat ca în pregătirea și servirea mesei să se acorde atenție tradițiilor culinare care pot constitui un punct de atracție pentru turiști, aceștia fiind dornici să experimenteze aspecte cât mai diverse față de traiul lor cotidian. Mulți turiști aleg destinația turistică în funcție de oferta gastronomică (atât din punct de vedere calitativ cât și cantitativ). Un aspect benefic pentru produsul turistic rural „Valea Muresului”, în ceea ce privește alimentația ar fi acela că în zonă se întrepătrund mai multe tipuri de bucătării promovându-se astfel principiul etnic.

Din cele prezentate în capitolele anterioare se desprind următoarele concluzii :

1. Oferta turistică din zona Valea Muresului:
 - inițierea de proiecte de modernizare și dezvoltare a unei oferte turistice competitive pe piața turistică;
 - inițierea unor programe turistice transfrontaliere cu Ungaria, Serbia, prin crearea de zone turistice transfrontaliere;
 - dezvoltarea și promovarea unui turism rural durabil.
2. Cadru legislativ și de cooperare
 - armonizarea cu legislația din țările UE pentru standarde de calitate; standarde pentru construcții și amenajări turistice; standarde tehnice; uniformizarea și utilizarea indicatorilor statistici pentru turism, a înregistrărilor și analizelor statistice; alinierea la standardele ecologice și de pregătire profesională în domeniu;
 - dezvoltare cadrului de colaborare internațională la nivel guvernamental și al sectoarelor public și privat, a asociațiilor profesionale din turism;
 - participarea activă în cadrul organismelor internaționale și elaborarea documentelor necesare pentru integrarea europeană pe linie de turism.
3. Asigurarea protecției, securității și siguranței turiștilor
 - reglementarea protejării intereselor turiștilor și disponibilitatea agenților economici pentru despăgubirea acestora față de daunele aduse;
 - facilitatea accesului consumatorilor de servicii turistice la informațiile adecvate;
 - promovarea codurilor de conduită al agenților economici.
- 4 . Asigurarea petot parcursul implementarii noului plan de masuri a controlului atat intern cit si extern prin persoane si organisme specializate in acest domeniu .Concluziile desprinse din analiza organelor de control trebuie puse in aplicare si facute modificarile impuse din concluziile acestui raport .

*CERCETARI PRIVIND IMPACTUL CONTROLULUI ASUPRA DEZVOLTARII SUSTENABILITATII CALITATII
SERVICIILOR TURISTICE IN JUDETUL ARAD*

În întreaga desfășurare a turismului rural în zona Valea Muresului, efectul economic este generat, ca intensitate și calitate, de relația cerere-ofertă. Oferta de condiții naturale asigurată și cu perspectivă de dezvoltare în viitor, atrage în paralel celelalte aspecte ale ofertei: crearea infrastructurii, realizarea bazei naturale de cazare, de alimentație publică, de agrement, de comerț, etc.